

4

JAARVERSLAG 2008

FUNCTIONARIS EX ART. 14 Wcd NVI

Dierproeven NVI in 2008

Bilthoven, juni 2009

Nederlands Vaccin Instituut (NVI), Bilthoven

INHOUD	pp
1 Algemeen	3
2 Jaarcijfers 2008	3
3 Environmental Enrichment project	7
4 Matra project	8
5 Communicatie over dierproeven	9
6 Contacten met de inspectie	9
7 Contacten met de vergunninghouder	10
8 Contacten met onderzoekers en medewerkers ex art 12	11
9 Beoordeling proefopzetten en bijeenkomsten DEC	11
10 Externe activiteiten/contacten	11

1. ALGEMEEN

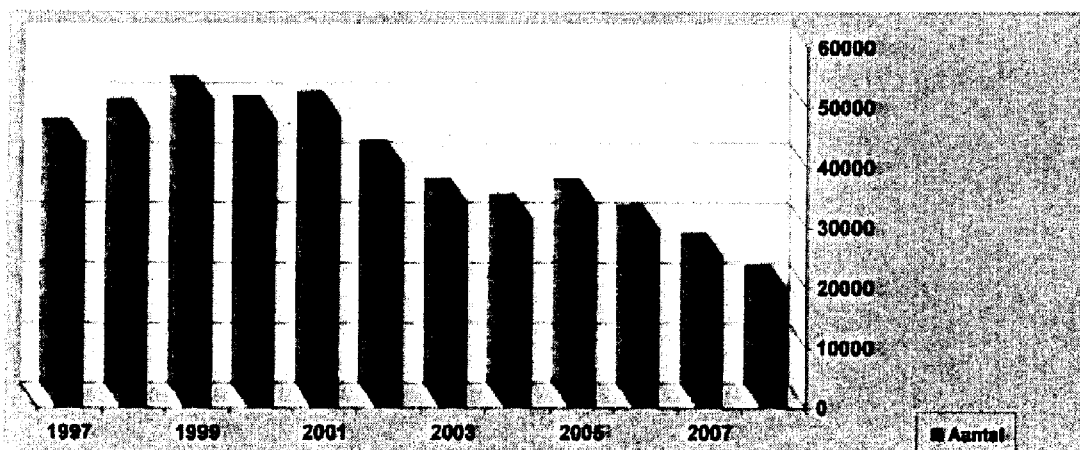
In overleg met de nieuwe vergunninghouder van het NVI is besloten om het jaarverslag 2008 van de proefdierdeskundigen niet meer apart te laten drukken, maar alleen als PDF file te verspreiden, gelet op de hoge kosten voor de relatief beperkte oplage.

2. JAARCIJFERS 2008

In 2008 is het proefdiergebruik binnen het NVI/RIVM gedaald ten opzichte van 2007. In 2007 waren 25.034 dieren nodig voor het onderzoek, in 2008 bedroeg dit aantal 19.615 dat wil zeggen een afname van 21,6 %. Het proefdiergebruik over de periode 1997-2008 is weergegeven in Tabel 1. Grafiek 1 laat een overzicht zien van het proefdiergebruik vanaf 1993. Deze grafiek laat een duidelijke trend van vermindering zien, met daarin korte intervallen met een beperkte stijging in het gebruik.

Jaar	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal	43.914	47.342	51.226	47.847	48.608	40.473	34.059	31.487	34.099	29.675	25.034	19.615

Tabel 1. Totaal overzicht proefdiergebruik NVI/RIVM: 1997-2008

Figuur 1: Overzicht proefdiergebruik NVI/RIVM 1993-2008

Tabel 2 geeft een specificatie van het proefdiergebruik naar doel van het onderzoek. Na een stijging in 2005 van het aantal dieren voor de categorie 'Productie en controle sera en vaccins' is dit aantal in de periode 2006-2008, in lijn met de periode vòòr 2005, weer verder gedaald. De daling bedroeg 28 % in 2008, ondermeer veroorzaakt door een wijziging in de taakstelling van het NVI en de ontwikkeling en toepassing van 3V alternatieven.

Een substantiële afname deed zich verder voor bij de categorie 'Toxiciteitonderzoek' (2007:180; 2008:0 een afname van 100%). Dit wordt mede veroorzaakt door een

andere manier van indelen van het onderzoek in het registratie systeem (DPA), dit wordt nu ingedeeld bij wetenschappelijke vraag.

Voor de categorie 'Wetenschappelijke vraag' is na jaren van afname nu juist weer een toename waarneembaar in het aantal hiervoor gebruikte dieren (2007:2632; 2008:3705 een toename van 40,7 %). Voor de categorie 'Onderwijs en training' zijn er voornamelijk dieren gebruikt voor het aanleren van een nieuwe bloedafname techniek (wangprik) bij muizen en het trainen van biotechnisch personeel in specifieke biotechnieken.

De afname in diergebruik ten behoeve van diagnostisch onderzoek is gerelateerd aan een studie naar dierziekten (virus incidentie bij muizen), die gecontinueerd is in 2008, maar langdurig is, dus nog niet als zodanig is afgesloten in het registratie systeem (DPA), waardoor de dieraantallen voor dit onderzoek niet geregistreerd worden in dit verslagjaar.

Aantallen dieren	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Productie en controle sera en vaccins	38271	37952	36030	29186	26406	23915	21695	26246	24011	21855	15733
Geneesmiddelen onderzoek	330	0	164	26	267	106	0	0	51	104	122
Andere med. hulpmiddelen	507	332	128	143	42	8	0	84	0	0	0
Andere ijkingen	0	0	74	0	190	0	0	0	0	0	0
Toxiciteits onderzoek	820	853	637	890	400	186	2093	2484	804	180	0
Diagnostisch onderzoek	156	140	33	26	24	12	0	0	0	183	0
Onderwijs en training	64	44	66	16	69	0	24	0	102	80	55
Wetenschappelijke vraag	7194	11906	10744	18321	12943	9832	7675	5285	4707	2632	3705

Tabel 2: Totaal overzicht proefdieren-dierproevengebruik per soort onderzoek: 1998-2008

Een specificatie van het proefdiergebruik naar diersoort van 1997-2008 is weergegeven in Tabel 3. Deze tabel laat in vergelijking met het voorgaande jaar een duidelijke afname van het aantal niet-humane primaten, cavia's, konijnen, muizen en ratten zien voor het onderzoek, en een toename van het aantal transgene muizen en fretten. Het gebruik van katoenratten ('andere knaagdieren') is min of meer gelijk gebleven (met name gebruikt voor onderzoek). De afname van het gebruik van niet-humane primaten kan mede verklaard worden door het stopzetten van de apenniercelprefusie door het NVI voor de productie van het polio vaccin en het uitvoeren van testen op fretten i.p.v. niet-humane primaten.

Diersoort	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aap	27	30	29	25	21	35	8	3	10	63	42	12
Cavia	688	811	897	614	347	576	605	1173	1258	1260	1609	842
And. knaagdieren	0	0	0	66	53	124	147	129	453	173	241	228
Fret	0	0	0	0	0	0	0	0	0	95	184	194
Herkauwer	25	4	8	8	9	5	5	2	1	1	5	3
Hond	11	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere vleeseter	43	0	34	0	0	0	0	0	0	0	8	0
Konijn	221	145	143	88	85	87	106	39	157	113	54	11
Muis	37263	36833	38730	36688	31330	29030	23337	20336	23044	19328	16399	11819
Muis transgeen	-	3581	4090	3249	2746	2657	2031	2402	2573	1919	658	1933
Paard	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rat	4966	5565	4377	5185	4569	3976	6679	5594	5651	6023	5810	4567
Varken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vis	654	84	2910	1915	9440	3834	1132	1805	948	686	0	0
Vogel	15	0	7	7	7	6	8	3	3	8	23	5

Tabel 3: Totaaloverzicht proefdiergebruik per diersoort NVI/RIVM: 1997-2008

In onderstaand overzicht is voor een aantal diersoorten de procentuele afname, resp. toename weergegeven in vergelijking met 2007, inclusief de belangrijkste redenen voor de afname, resp. toename.

Diersoort	Afname/toename	Reden
Muis (niet transgeen)	-4580 (- 28%)	vermindering dieren voor vaccincontrole testen
Rat	-124 (- 21%)	afname poliovaccincontrole testen
Konijn	-43 (- 80%)	afroning van 2 onderzoeksprojecten
Primaat	- 30 (- 71%)	stopzetten apenniercelprefusie onderzoek NVI, uitvoeren van testen op fretten i.p.v. primaten.
Cavia	-767 (-48%)	vermindering dieren voor vaccincontrole testen, met name gebruikt voor ringstudies
Katoenratten (=and. knaagdieren)	-13 (-5 %)	lichte afname onderzoek
Muis (transgeen)	+ 1275 (+194%)	meer onderzoek met wetenschappelijke vraag
Fretten	+ 10 (+ 5,4%)	intensivering onderzoek en samenwerkingsverband met derden
Vis	0 (0%)	dieren alleen in fok

Tabel 4 geeft een overzicht van de aan- en afvoer van proefdieren in 2008 binnen het NVI/RIVM. Vissen werden niet gebruikt in 2008 t.b.v. experimenten, maar er werd wel mee gefokt (Nb. t.b.v. experimenten met embryo's; deze dieren vallen niet onder de proefdierregistratie). De verwachting is dat er in 2009 weer nieuwe experimenten zullen worden uitgevoerd.

In 2008 werden 29.262 dieren gespeend, wat circa 22 % minder is dan in 2007. Dit betreft met name (transgene) muizen en cavia's. Hiervan werden 10.374 dieren als "overtollig" afgevoerd (Tabel 4). Dit is 35 % van de gespeende dieren, dat wil zeggen 10 % meer dan in 2007. Overtolligheid blijft een punt van zorg, maar blijkt moeilijk terug te brengen ondanks het instellen van een gebruikersoverleg om vroegtijdig inzicht te krijgen in korte termijn behoeften.

In de rapportage wordt elk jaar het aantal genetisch gemodificeerde dieren dat als ongeschikt werd afgevoerd gemeld. Met ongeschikt wordt bedoeld dat deze dieren niet de juiste genetische achtergrond hebben om de geplande dierproeven of fok mee uit te voeren. Het aantal genetisch gemodificeerde dieren die als ongeschikt werd afgevoerd in 2008 was 2278 (=49,1 % van de geboren dieren) tegen 49,3% in 2007. In totaal werd in 2008 van de geboren genetisch gemodificeerde muizen 73 % ongebruikt ge-euthanaseerd (= ongeschikt + overtollig). Dit is een kleine stijging ten opzichte van 2007, toen 70% ongebruikt werd afgevoerd.

Eigen kweek	Aanwezig		Aankoop			Aflivering			Euthanasie			Aanwezig		
	01-01-08											31-12-08		
	Fok	Voer	Trans	Aan	LC	FO	ESPA	Beeder	FO	Onge	Overt	Onge	Fok	Voer
	hierin	trans	ESPA	LC	soorten		functies			gebruik	folijn	functies	hierin	trans
Transgene muis	493	660	0	0	4633	957	633	52	947	2278	1100	16	503	413
Muizen	607	911	0	0	17373	797	9501	149	1073	0	7186	9	331	649
Ratten	154	515	0	0	6188	207	4127	30	203	0	1626	7	156	672
Cavia	16	14	0	0	204	9	97	0	12	0	85	3	10	27
Konijn	11	28	0	0	85	17	28	0	6	0	47	11	13	19
Katoenrat	31	34	0	0	413	39	177	5	42	0	226	4	24	0
Fretten	0	0	0	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37
Transgene rat	20	31	0	0	73	0	0	0	20	0	104	0	0	0
Apen	30	57	0	12	0	0	0	10	0	0	0	1	7	81
Vissen	732	0	0	0	293	0	0	312	250	0	0	0	463	0

Tabel 4: Registratie aan- en afvoer van proefdieren binnen het NVI/RIVM in 2008.

De werkzaamheden ex.art 14 werden in 2008 uitgevoerd door

In het onderstaande zal worden ingegaan op een aantal specifieke activiteiten van de art.14 functionarissen.

3. ENVIRONMENTAL ENRICHMENT PROJECT

Een jaar van continuering, zo kan 2008 vanuit het perspectief van de proefdierdeskundigen gekenmerkt worden.

Continuering van het project "Environmental Enrichment and Refinement at GPL", geïnitieerd en begeleid door beide proefdierdeskundigen. Het project is gestart per 1 november 2007 met de aanstelling van . Een tweetal studentes heeft in 2008 ook aan het project meegewerkt; dit heeft geleid tot een drietal rapporten. Het project is inmiddels een lijnactiviteit van het GPL geworden en is zodoende een ongoing proces.

Dit project behelst 1) een studie m.b.t. het verbeteren van de huisvesting en kooiverrijking bij het Gemeenschappelijk Proefdier Laboratorium (GPL), waarbij vooral de nadruk ligt op de bijzondere laboratoriumdieren (non-human primates, fretten en katoenratten) en 2) een studie m.b.t. het vaststellen van humane eindpunten in onderzoek, waarbij bijzondere laboratoriumdieren als diemodel worden gebruikt, teneinde experimenten te verfijnen en het welzijn van de dieren te waarborgen.

Er is hiervoor in 2008 een uitgebreide inventarisatie en evaluatie uitgevoerd naar de mogelijkheden van verrijking, maar ook naar de mogelijkheden tot verfijning van de dagelijkse verzorging van de niet-humane primaten. Hierbij kan gedacht worden aan conditionering bij het betreden van de dierkamer, maar ook aan het hanteren van een voerregime dat beter past bij de natuurlijke behoeften van de betreffende soort. Om te komen tot een verrijkingsstrategie die geïmplementeerd kon worden op het NVI/GPL is een uitvoerige literatuurstudie uitgevoerd, aangevuld met kennis en kunde van experts op het gebied en is er eigen onderzoek bij het GPL uitgevoerd.

Dit heeft in 2008 geleid tot een verbetering van de dagelijkse verzorging van deze dieren bij het GPL, onder andere door meer afwisseling in het voer (soort en manier van aanbieden), en het geven van extra verrijkingselementen in de kooien.

Er is tevens geconstateerd dat de huidige huisvesting van de niet-humane primaten, hoewel conform de richtlijnen en groepshuisvesting voor alle dieren, niet in alle opzichten voldeed aan de nieuwste inzichten en duidelijk verbetering behoefde. Hierop is door de proefdierdeskundigen gevraagd om de visie van de vergunninghouder over het toekomstig gebruik van deze dieren bij het NVI. Naar aanleiding hiervan is een tweetal voorstellen inclusief investeringsaanvraag ingediend bij de directie NVI voor verbeterde huisvesting. (Noot: in maart 2009 heeft de huidige directie in overleg met de vergunninghouder echter besloten dat de makaken kolonie en de wetenschappelijke studies met niet-humane primatoeten worden afgebouwd bij het NVI.)

Voor het project "Environmental Enrichment" is in de verslagperiode ook een inventarisatie gemaakt van de NVI huisvesting proefdieren in relatie tot de nieuwe Europese eisen. Medio juni 2007 is de herziene wetgeving op Europees niveau

betreffende de huisvesting van proefdieren (Appendix A) van kracht geworden. De nieuwe regelgeving is momenteel nog niet geaccepteerd door de Nederlandse overheid, maar er wordt verwacht dat dit niet lang op zich zal laten wachten. Om bij het GPL voorbereid te zijn op de invoering van deze vernieuwd Appendix A, is er op initiatief van de proefdierdeskundigen een werkgroep huisvesting ingesteld, met als doel de huidige proefdierhuisvesting van het GPL te inventariseren. Een rapport waarin de bevindingen zijn gepresenteerd is medio 2008 gereed gekomen. In het kort waren de bevindingen over het algemeen positief: in grote lijnen voldoen de huidige huisvestingsomstandigheden aan de nieuwe Europese richtlijnen. Geconstateerde tekortkomingen zijn in de tussentijd op een snelle manier zonder excessieve investeringen verholpen door de medewerkers van het GPL. Echter de bijzondere huisvestingsomstandigheden zoals huisvesting en de niet - humane primaten verdienen nog nadere aandacht.

Ook is onderzoek gedaan naar gedrag van en mogelijkheden tot verbeterde kooiverrijking bij de katoenrat. De katoenrat is een van de bijzondere diersoorten die steeds vaker gebruikt wordt in het biomedisch onderzoek als diersmodel

Echter van het gedrag van de dieren, de huisvesting en de fysiologische normaalwaarden is weinig bekend. Ook in de Europese richtlijnen en in de wetenschappelijke literatuur wordt hierover weinig specifieke informatie gegeven. Het doel van het onderzoek bij het GPL is dan ook gericht op een nadere bestudering van het gedrag, welzijn en de huisvesting van de katoenrat. In 2008 is in een eerste pilot gekeken naar een verbeterde hanteerbaarheid van deze (schrikachtige) dieren, verbeterde kooiverrijking en sociale versus individuele huisvesting.

De resultaten van bovenstaande studies zijn verwerkt in een drietal rapporten en zijn gepresenteerd op een biotechnische middag, georganiseerd door de proefdierdeskundige t.b.v. alle medewerkers van het GPL. Helaas is de vertrokken naar een andere werkkring. Er zijn hierdoor minder mensen beschikbaar voor het onderzoek; er wordt vooralsnog alleen gewerkt met stagiaires onder begeleiding van de proefdierdeskundige.

MATRA PROJECT

In het kader van een samenwerkingsverband

tussen het NVI en het de Turkse equivalent van het RIVM, is een viertal medewerkers van het op een 3-weekse werkstage bij het NVI geweest, najaar van 2008. Twee van de stagiaires bezochten de vaccin kwaliteits controle afdeling, terwijl de twee andere medewerkers een actieve werkstage bij het GPL hebben uitgevoerd onder begeleiding van medewerkers GPL en de proefdierdeskundigen. Naast het kennismaken met de algehele proefdierzaken en bedrijfsvoering van het GPL hebben ze tevens een nieuwe biotechniek t.b.v. bloedafname van muizen, te weten de submandibulaire wangprik uitgetest en overgedragen aan de GPL-medewerkers, als mogelijke alternatieve bloedafname techniek. is enkele malen met

op werkbezoek bij het Turkse instituut geweest. De samenwerking met de Turken is als zeer constructief en leerzaam ervaren van beide

kanten en heeft tevens de aanzet gegeven tot het opzetten van een eigen cursus proefdierkunde in Ankara.

5. COMMUNICATIE OVER DIERPROEVEN

Landelijk heeft 2008 een beeld laten zien van toenemend (proef)dieractivisme. Dit heeft bij het NVI/RIVM geleid tot een verhoogde staat van alertheid op actuele ontwikkelingen betreffende acties en risico's. Een gezamenlijk beeld bij NVI en RIVM is van belang om op dezelfde wijze te communiceren en op te kunnen treden bij calamiteiten. In 2008 is dan ook een eerste aanzet gemaakt om de communicatie over proefdieren naar de buitenwereld en hoe te handelen bij calamiteiten op dit gebied te verbeteren tussen het NVI en RIVM. is hier bij betrokken, samen met de afdeling communicatie van het NVI.

In 2009 is dit verder gecontinueerd door de vorming van een werkgroep "Communicatie Dierproeven", met medewerkers van zowel het RIVM als het NVI.

Tevens heeft uit naam van de vergunninghouder NVI een bijeenkomst bezocht over de Code Openheid Dierproeven. De directie beraadt zich nog over de wijze van openheid over dierproeven vanuit het NVI.

6. CONTACTEN MET DE INSPECTIE

Vanuit de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) wordt het NVI geïnspecteerd in het kader van de naleving van de Wet op de Dierproeven (Wod). In het verslagjaar is het NVI enkele keren geïnspecteerd door van de VWA .

Deze heeft ondermeer de huisvesting en verzorging van de dieren bekeken in de afdeling, de en bij de afdeling

Op de laatste twee locaties waren slechts enkele opmerkingen, met name op het gebied van (langdurige) individuele huisvesting van muizen, hetgeen zoveel mogelijk voorkomen dient te worden, onder andere door het plaatsen van gezelschapsmuizen met een andere vachtkleur, waar mogelijk. Solitaire huisvesting van sociale dieren is een belangrijk aandachtspunt voor de VWA inspectie; onderzoekers en de leden van de DEC zijn door de art.14 functionarissen dan ook specifiek gevraagd hier goed op te letten.

Bij de waren de opmerkingen omvangrijker, maar deze zijn binnen heel korte tijd afdoende aangepast door de medewerkers van het GPL, op uitzondering van de aanpassing van de konijnenhuisvesting aan de nieuwste huisvestingsrichtlijnen na; dit werd mede opgehouden door de onzekerheid wat betreft de voortzetting van het NVI en de bijbehorende investeringsstop. Ook nam het gebruik van het aantal konijnen uit eigen fok af en was niet duidelijk of er überhaupt wel met konijnen doorgefokt zou blijven worden. Intussen is gebleken dat er in de toekomst nog voldoende vraag naar konijnen uit eigen fok (met unieke status) zal blijven die het voortzetten van de huidige fok rechtvaardigen. De konijnenhuisvesting is dan ook begin 2009 aangepast (grondhuisvesting en grotere kooien met plateaus) aan de nieuwste huisvestingsrichtlijnen.

De inspecteur is ook op locatiebezoek geweest bij de zebavissen huisvesting; hierbij waren ook slechts enkele kleine opmerkingen op het gebied van welzijn en controle

van voer- en kadaveropslag.

Verder heeft de inspecteur, samen met de proefdierdeskundige, nog een externe inspectie uitgevoerd op locatie t.b.v. een Dit betrof het
onderzoek naar de aanwezigheid van agentia

De conclusie van de inspecteur was dat hij een goede indruk had gekregen van de uitvoering van het desbetreffende onderzoek en dat er mensen handelden met verstand van zaken (oa van het GPL) en met respect voor de dieren.

Naast de bezoeken van de inspectie aan het NVI is op *ad hoc* basis contact met de inspectie geweest over proefdieraangelegenheden zowel tijdens bijeenkomsten als telefonisch dan wel per e-mail.

De jaarlijkse proefdierregistratie is door de proefdierdeskundige op tijd (voor 15 maart) naar de VWA verzonden.

De bezoekfrequentie van interne inspecties van de art. 14 functionaris aan de afzonderlijke dierafdelingen van het GPL is minimaal 2 x/jaar. Aan de hand van de daarbij geconstateerde bevindingen kan de frequentie (indien nodig) verder worden geïntensiveerd.. Er wordt gewerkt met verslaglegging in de vorm van een controlelijst (met eventuele actiepunten).

In de verslagperiode is er een elftal interne inspecties door de proefdierdeskundige uitgevoerd aan de diverse proefdierafdelingen van het GPL, hiervan zijn de verslagen gemaakt en indien van toepassing is een actiepuntenlijst t.b.v. de medewerkers bijgevoegd. Alle geconstateerde knelpunten zijn inmiddels verholpen.

7 CONTACTEN MET DE VERGUNNINGHOUDER

In het verslagjaar is er meerdere keren overleg geweest tussen de art.14 functionarissen en de vergunninghouder. Zaken die hierbij aan de orde kwamen waren onder andere het proefdiergebruik NVI/RIVM in 2007/2008, stand van zaken specifieke onderzoeksprojecten, inventarisatie proefdierhuisvesting GPL (nieuwe Europese richtlijnen), proefdierregistratie 2007, VWA inspecties en ondernomen acties bij GPL, openbaarheid en Code Openheid, proefdieractivisten, gebruik niet humane primaten en visie vergunninghouder op aantallen, fok en huisvesting hiervan, wetenschappelijke toetsingscommissie NVI, Environmental Enrichment project, Revisie Council Directive 86/609 etc.

Naast de contacten met de vergunninghouder is ook overleg gevoerd met de verantwoordelijke dierproeven binnen het RIVM Zaken die hierbij
aan de orde kwamen hadden betrekking op onder andere: proefdiergebruik RIVM in 2007/2008, wetenschappelijke toetsing, proefdierbeleid RIVM.

is lid van

Medio 2007 is er gestart met de instelling van een

die alle nieuwe proefopzetten met niet-humane

primaten toetst voorafgaand aan de DEC toetsing. is aangesteld als secretaris van deze commissie. In 2008 is slechts één enkele proefopzet met makaken bij het NVI uitgevoerd.

8. CONTACTEN MET ONDERZOEKERS EN MEDEWERKERS EX ART 12

Contacten verliepen in 2008 veelal op *ad hoc* basis, onder andere naar aanleiding van vragen of opmerkingen ten aanzien van ingediende projectvoorstellen resp. proefopzetten of lopende dierexperimenten. Op deze wijze is in 2008 met een groot deel van de art 9. functionarissen binnen het NVI/RIVM contact geweest. Een selectie van onderwerpen die in de verslagperiode aan de orde is gekomen, wordt hieronder aangegeven:

- *verbeteren van de inhoud van proefopzetten voorafgaand aan de DEC toetsing
- *inschatting ongerief t.a.v. bepaalde proefopzetten
- *methode van analgesie/anesthesie
- *verbeteren van biotechnische procedures
- *uitvoering van experimenten met (studie naar dierziekten oa. incidentie bij
- *meekijken met meerdere experimenten
- *advies t.a.v. experiment met als alternatief voor de huidige injectiemethode techniek

Voor de biotechnici is een biotechnische middag georganiseerd met een aantal presentaties over het environmental enrichment project en de studie met

Contacten met stagiaires (ex art 12 en 9) bestonden uit het geven van informatie over de functie en werkzaamheden van de proefdierdeskundigen en/of het begeleiden en beoordelen van stages zelf.

9. BEOORDELING PROEFOPZETTEN & BIJEENKOMSTEN DEC

In de database Dierproef Administratie (DPA) wordt het dierexperimenteel onderzoek binnen het NVI/RIVM beschreven in proefopzetten. In 2008 werden in totaal 253 proefopzetten ter advisering aangeboden aan de DEC. Dit betekent een aanzienlijke daling ten aanzien van 2007, toen het om 355 proefopzetten ging. Voorafgaand aan het advies van de DEC zijn alle proefopzetten door de art. 14 functionaris beoordeeld. Deze beoordeling wordt vastgelegd in de database DPA. In de verslagperiode is de DEC 11 maal bijeen geweest. De proefdierdeskundigen zijn adviseurs van de DEC en in die hoedanigheid is ten minste één van de proefdierdeskundigen aanwezig bij de DEC vergaderingen. Het jaarverslag van de DEC wordt door de secretaris van de DEC-NVI separaat aan de Voedsel en Waren Autoriteit toegestuurd.

10. EXTERNE ACTIVITEITEN/CONTACTEN

Naast de werkzaamheden als art.14 functionaris binnen het NVI/RIVM zijn de proefdierdeskundigen betrokken geweest bij een aantal instituutsoverstijgende activiteiten

- In de verslagperiode zijn 2 bijeenkomsten bijgewoond.
In de verslagperiode is 1 bijeenkomst geweest.
- In de verslagperiode zijn er 4 bijeenkomsten geweest;
In de verslagperiode is er één bijeenkomst geweest.
- In de verslagperiode is de Mirror Group 2 x bijeen geweest.
In de verslagperiode is de commissie 1 x bijeen geweest
- In de verslagperiode zijn er 2 bijeenkomsten van bijgewoond.

Bilthoven, juni 2009

Art. 14 functionarissen NVI